

A Ilustración en España

Inclúe a Pregunta para desenvolver nº9:

A Ilustración en España

(características da Ilustración e do Despotismo ilustrado)

2º Bach. - IES Mendiño - 2024/2025

Proq. Xael Díaz Alonso

Evolución de la Ilustración

A Ilustración

- ♦ A **Ilustración** foi un movemento cultural e ideolóxico característico da Europa do século XVIII.
- ♦ Defendía a **capacidade da razón humana** para descubrir a verdade e as leis da natureza, así como a **necesidade de realizar reformas** para incrementar o benestar e alcanzar a **felicidade social**.

Fases da Ilustración

- ♦ En España en xeral, e en Galicia en particular, as ideas ilustradas tiveron un **desenvolvemento máis tardío** que noutros lugares.
- ♦ A Ilustración española pode dividirse en **dúas etapas**:
 - ♦ **1700-1759**: con Felipe V e Fernando VI.
 - ♦ **1759-1788**: con Carlos III.

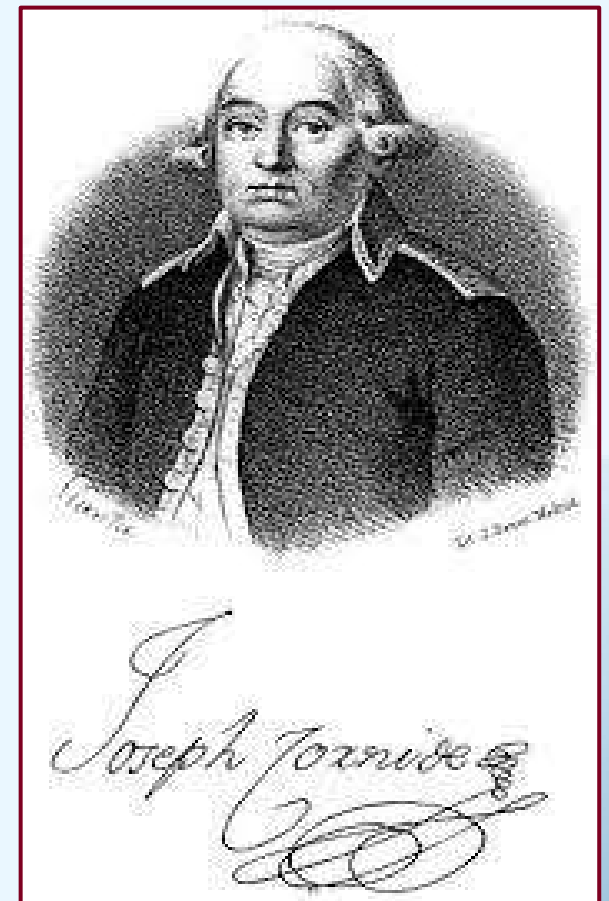
Fases da Ilustración

- ♦ A etapa dos reinados de Felipe V (1700-1746) e Fernando VI (1746-1759) é tamén denominada “**protoilustración**”.
- ♦ Estivo protagonizada polos “proxectistas” (por elaborar proxectos para o goberno) e os “novatores” (por innovar en pensamento e ciencia). Destacou o pai Feijóo.

Fases da Ilustración

- ♦ A segunda etapa, xa **plenamente ilustrada** e de apoxeo, desenvolveuse con Carlos III (1759-1788).
- ♦ Destacaron ilustrados como Campomanes, Floridablanca, Olavide ou, en Galicia, José Cornide Saavedra.

As ideias ilustradas

As ideas ilustradas

- ♦ As ideas ilustradas foron aceptadas e promovidas por unha **minoría culta** (nobres, clérigos, funcionarios e burgueses), que tivo unha gran influencia política.
- ♦ Este pensamento caracterizouse pola **moderación reformista**, compaxinando a crítica e a renovación co pragmatismo e o respecto á orde establecida. Caracterízase por:

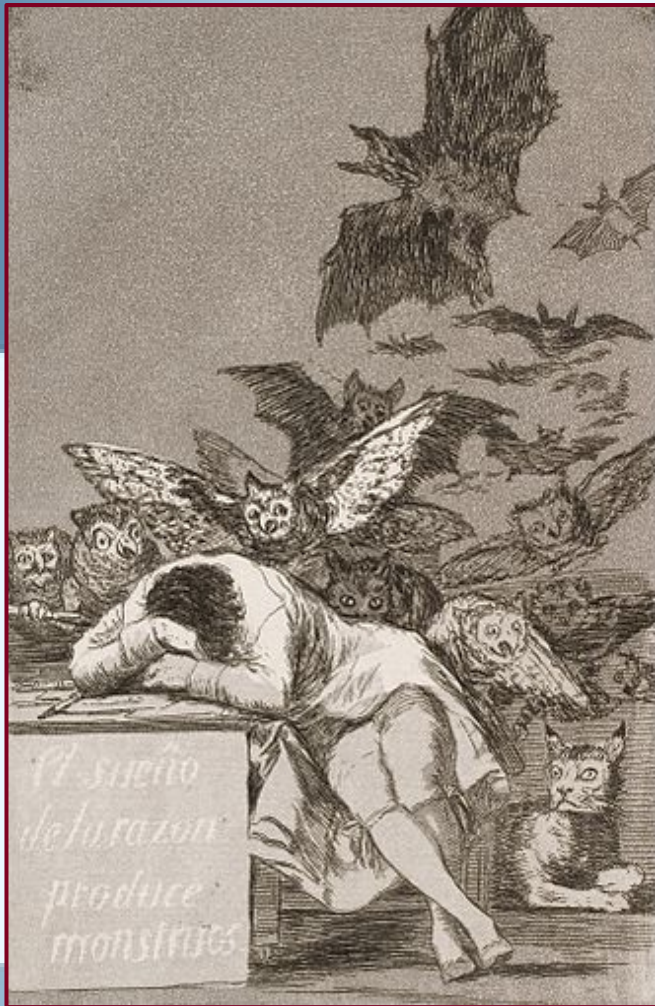

As ideas ilustradas

- ♦ **Crítica á realidade vixente, á ignorancia e á incultura, ao atraso económico e social ou aos abusos dos poderosos.**
- ♦ **Recurso ao poder do rei para levar a cabo todas as reformas que propoñían, afastando así á oposición existente na Igrexa e en toda a sociedade.**

A las ideas ilustradas

LA FALSA FILOSOFIA, 239
ò C 33 f

EL ATEISMO, DEISMO, MATERIALISMO,
y demás nuevas Sectas,

CONVENCIDAS DE CRIMEN DE ESTADO
*contra los Soberanos y sus regalias, contra los Magistrados
y Poteidades legítimas.*

LIBRO PRIMERO.

DONDE SE COMBATEN LAS VANAS HYPOTESIS
y Principios sediciosos de los Ateistas, Deistas,
Fatalistas, Naturalistas, y demás pretendidos
Filósofos.

TOMO SEGUNDO.

SU AUTOR

FR. FERNANDO DE ZEVALLOS,
*Monge Geronymo del Monasterio de San Isidro
del Campo.*

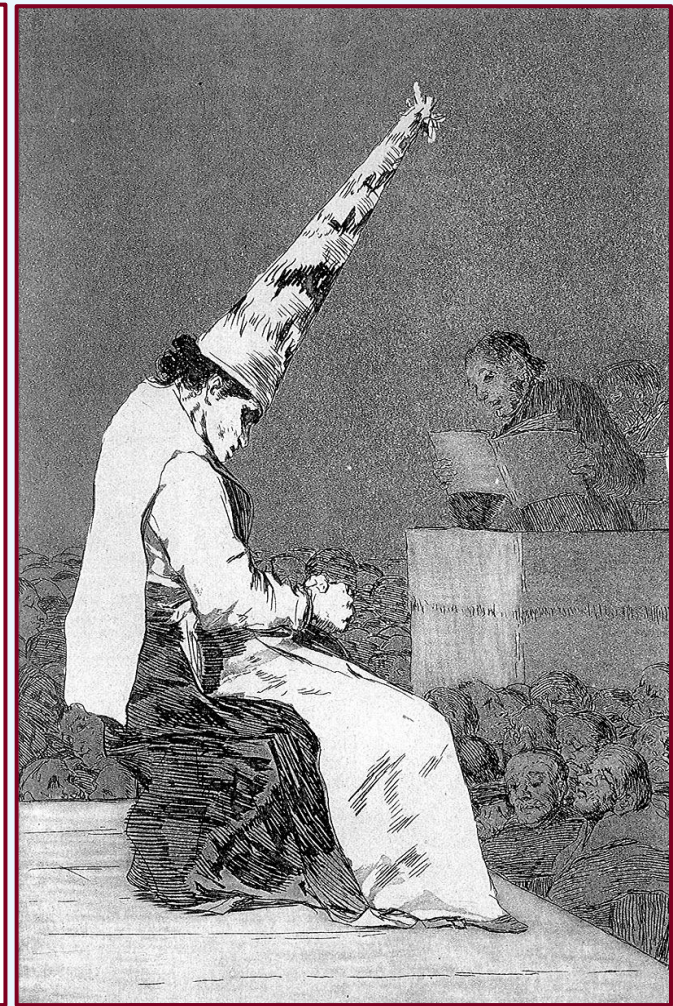
SEGUNDA IMPRESION.

*Et nunc Reges intelligite: Erudimini qui iudicatis terram. Psalm. 2.
v. 10.*

CON PRIVILEGIO Y LAS LICENCIAS NECESARIAS.

EN MADRID.

En la Imprenta de ANTONIO FERNANDEZ. Año de 1775.

As ideas ilustradas

- ♦ **Fomento da educación e da renovación científica** para superar o atraso e modernizar España.
- ♦ Concretaríase na **fundación das escolas técnicas** (Escola de Náutica e Comercio da Coruña...) e das **Academias** (de Lingua, de Medicina, de Historia, de Belas Artes...).

As ideas ilustradas

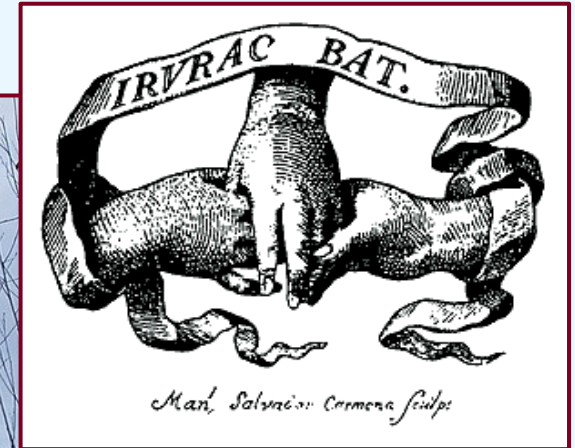

As ideas ilustradas

- ♦ Predominio das preocupacións económicas, buscando mellorar todos os sectores produtivos (sobre todo artesanía e comercio) para incrementar a riqueza.
- ♦ Para difundir os avances e potenciar a economía créanse as Sociedades Económicas de Amigos do País. Contribuíu moito tamén a prensa (*El Censor*, *El Pensador...*).

As ideas ilustradas

O Despotismo ilustrado

O Despotismo ilustrado

- ♦ O **despotismo ilustrado** era unha nova concepción do poder defendida por moitos intelectuais.
- ♦ Os reis debían **exercer un poder absoluto**, que debía empregarse en aumentar a riqueza e benestar dos súbditos, sendo as reformas impulsadas polos monarcas.

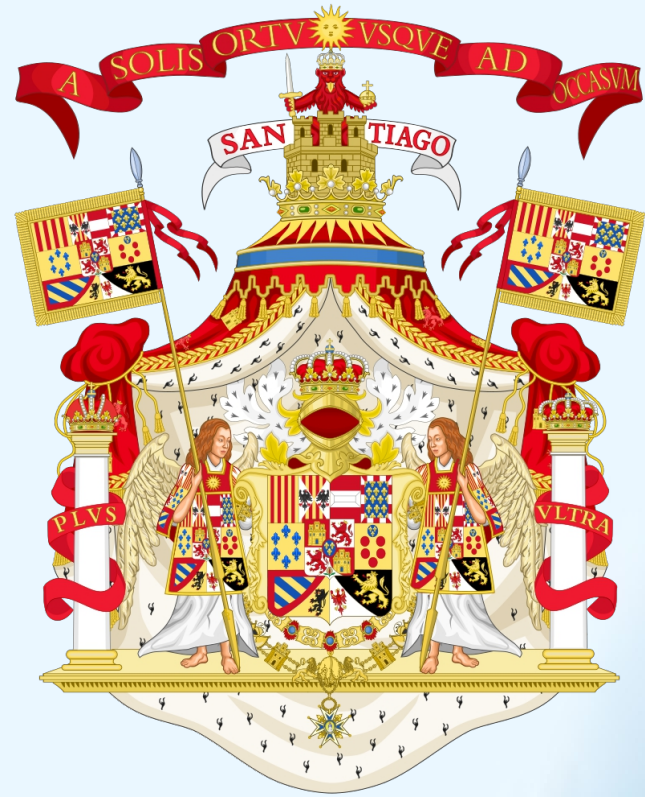

O Despotismo ilustrado

- ♦ O despotismo ilustrado pódese resumir na frase “**todo para o pobo, pero sen o pobo**”.
- ♦ Este apoio ao poder real fixo que **moitos ilustrados formasen parte dos gobernos**, en especial durante o reinado de Carlos III.

As reformas de Carlos III

Yo El Rey

As reformas de Carlos III

- ♦ Ao principio, Carlos III redeouse de **ministros ilustrados italianos**, que o acompañaran como rei das Dúas Sicilias.
- ♦ As súas políticas (liberdade comercial para os cereais, desamortización dalgunhas terras da Igrexa...) enfrontaron a estes ministros cos privilexiados.

As reformas de Carlos III

- ♦ A oposición estoupou no ***motín de Esquilache de 1766***, que levou á destitución deste ministro e á moderación das reformas.
- ♦ Comezaron a destacar **ilustrados españois**, chegando a ser ministros Campomanes, Aranda ou Floridablanca. Tamén son salientables outros pensadores como Jovellanos, Olavide ou Cornide Saavedra.

As reformas de Carlos III

As reformas de Carlos III

As reformas de Carlos III

- ♦ **As reformas relixiosas** buscaban reducir o enorme poder que tiña a Igrexa Católica.
- ♦ Carlos III incrementou o regalismo con medidas como a ***expulsión dos xesuitas*** (1767) ou a limitación do poder do tribunal da Inquisición.

As reformas de Carlos III

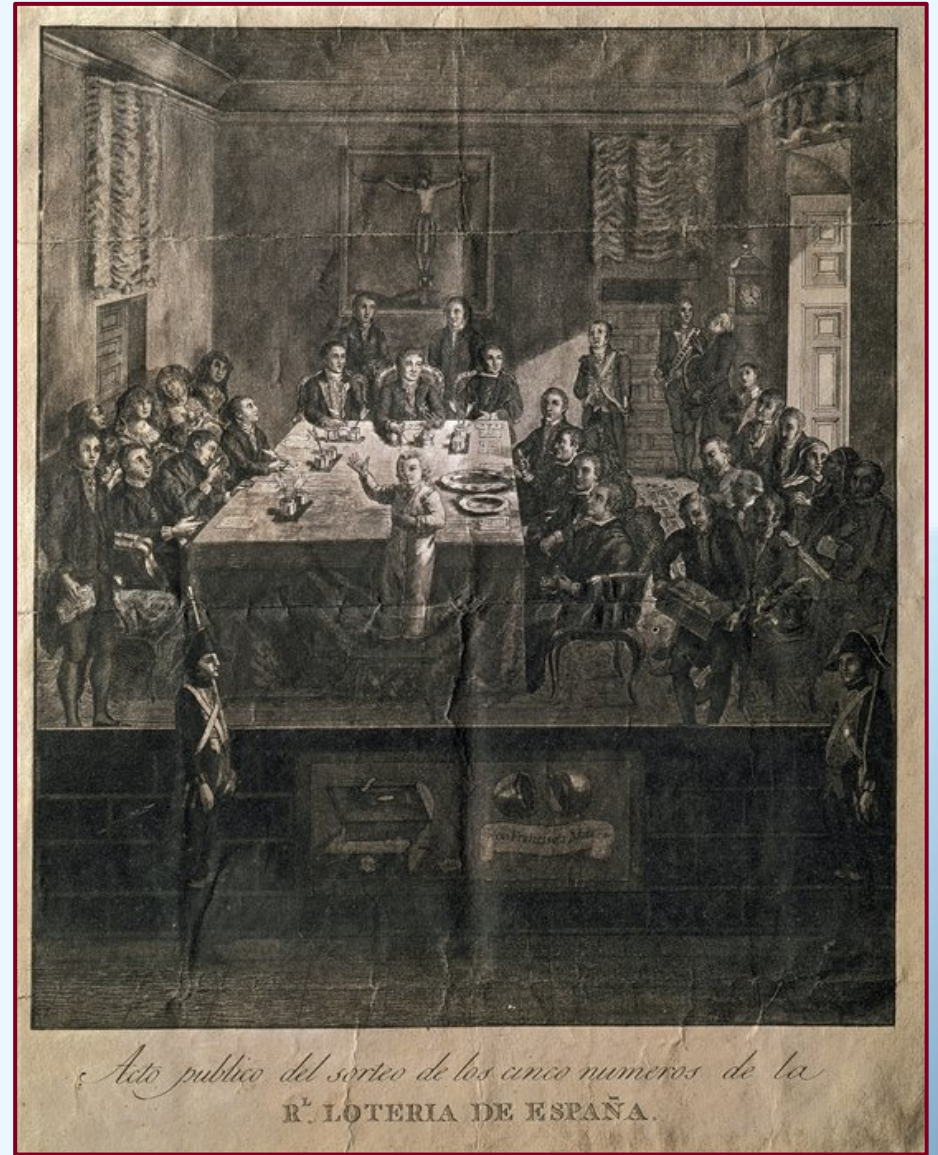
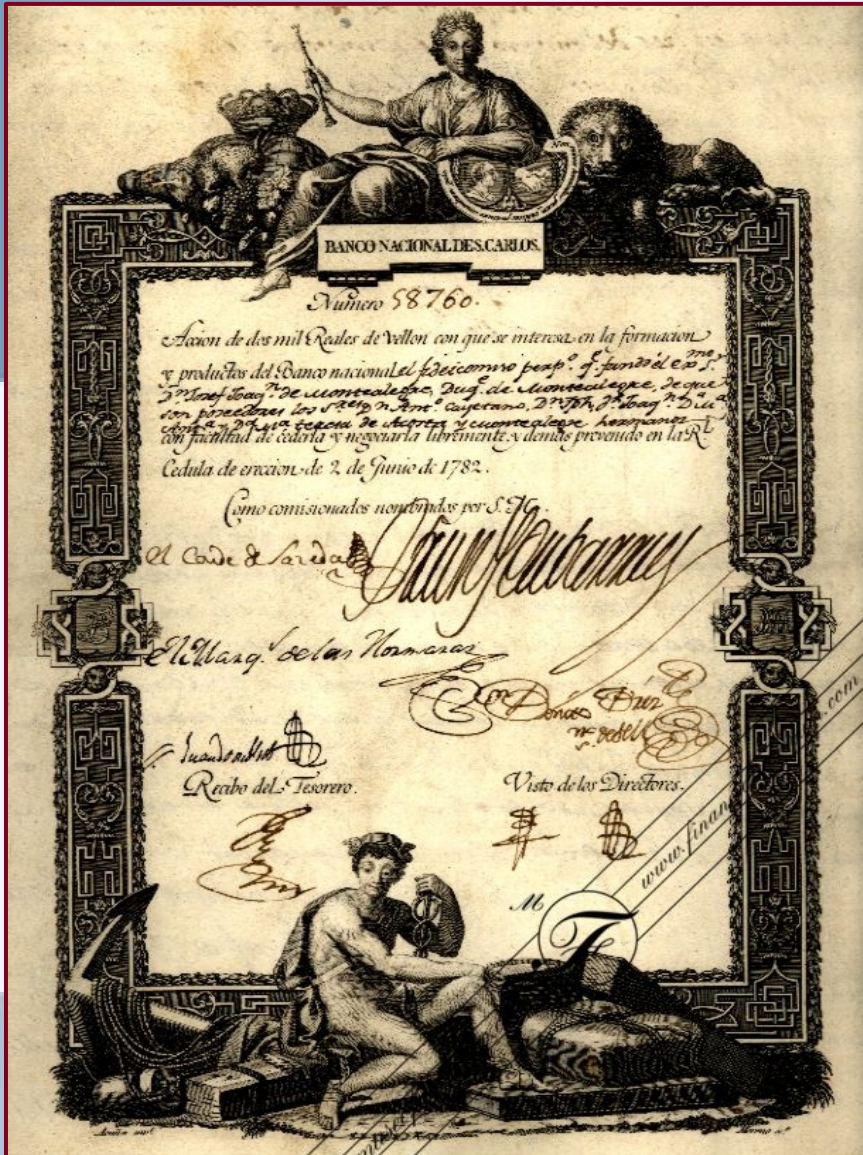

As reformas de Carlos III

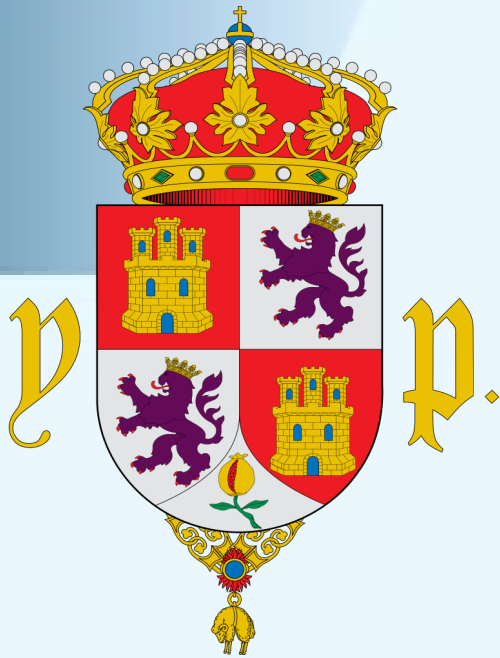
- ♦ **As reformas económicas** orientáronse cara o aumento da recadación (Banco Nacional de San Carlos, Lotería...).
- ♦ Tamén se buscaba fomentar a riqueza do país con medidas liberalizadoras (comercio con América...) e a promoción do desenvolvemento agrícola (“Nuevas Poblaciones”...).

As reformas de Carlos III

As reformas de Carlos III

As reformas de Carlos III

As reformas de Carlos III

- ♦ **As reformas militares** buscaban reorganizar o exército e establecer un servizo militar obrigatorio.
- ♦ **As reformas sociais** intentaron dignificar o traballo industrial e comercial e apoiaron o desenvolvemento educativo e científico.

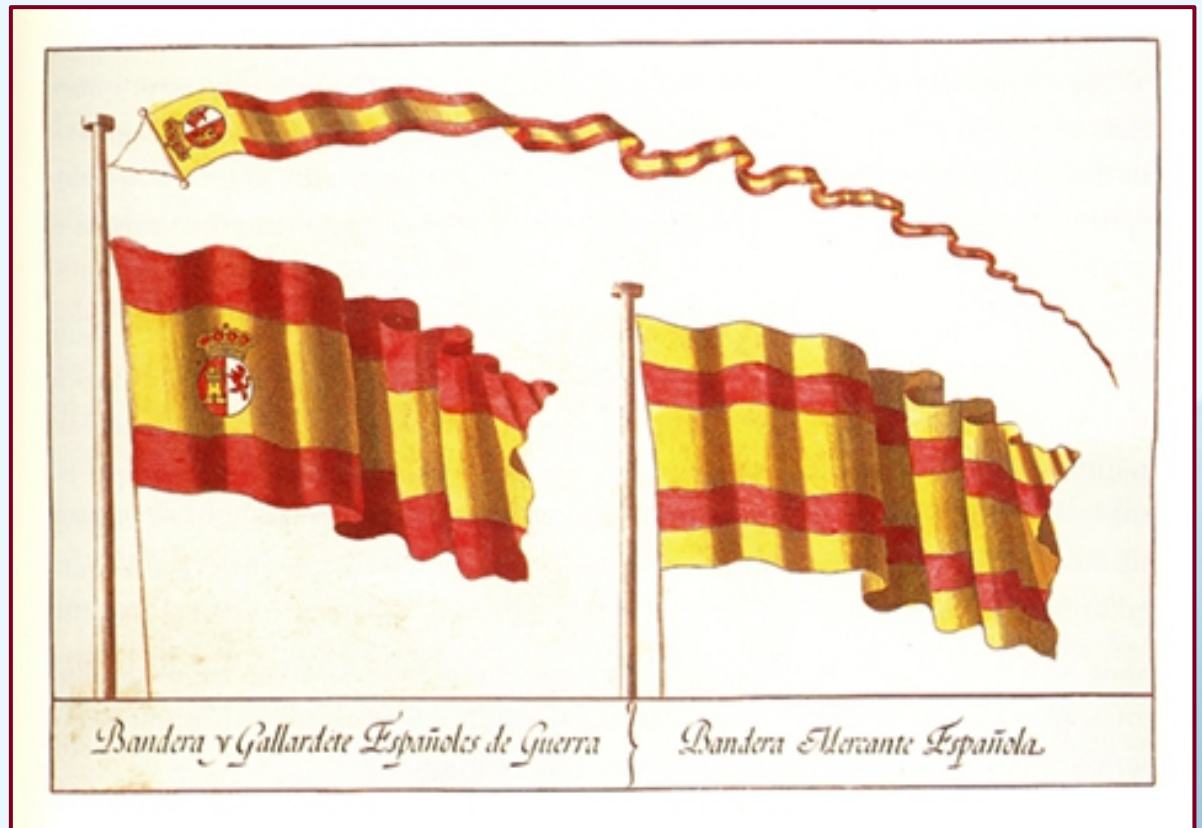

As reformas de Carlos III

- ♦ **As reformas institucionais** limitáronse ao poder municipal, incluíndo cargos electos (síndicos e deputados do común).
- ♦ Leváronse a cabo **outras reformas**, como o cambio dos pabellóns das mariñas de guerra e mercante, que acabaron por converterse en símbolos nacionais de España.

As reformas de Carlos III

O fin das reformas

- ♦ O despotismo ilustrado tivo moitas **limitacións** derivadas da oposición dos estamentos privilexiados do Antigo Réxime.
- ♦ O temor xerado pola Revolución Francesa ao novo rei, **Carlos IV**, levou á paralización da axenda reformista. Sen embargo, da Ilustración nacerá o espírito liberal de comezos do século XIX.

Ánimo co
estudo!